

HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE

Verschijnt tweemaal per week

Bureaux: REDACTIE EN ADMINISTRATIE: DEN HAAG — ANDRIES BICKERWEG 5 — TELEFOON 330291 — GIRO 406200
Wvd. Hoofdredacteur: J. L. A. ZWARTS — Uitgave van de stichting „HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE” — DEN HAAG

Abonnementsprijs f 2.25 per 3 maanden,
per halfjaar f 4.25 en per jaar f 8.—,
LOSSE NUMMERS f 0.10.

Voor Nederl.-Indië, Suriname, Curaçao
en het buitenland f 2.75 per kwartaal,
f 5.25 per halfjaar en f 10.— per jaar.

Advertentieprijs f 0.25 per mm.

„De nacht voor Indië”

De dramatische zitting van de Tweede Kamer in den „nacht voor Indië” van 19 op 20 December 1946, was van sombere tragiek.

Dat allen in de Kamer zich volkomen rekenschap gaven van wat er eigenlijk geschiedde, is niet waarschijnlijk. Van alle kanten toch werd gepoogd de werkelijkheid te omhullen door allerlei papier en verklaringen. De overeenkomst van Linggadjadi zelf staat al vrij ver van wat de republiek op Java en Sumatra werkelijk kan en wil doen, maar deze overeenkomst werd nu nog verhuuld door een toelichting van de Commissie-Generaal, door een schriftelijke en twee mondelinge regeringsverklaringen en door bindende geheime notulen, welke de regering hardnekkig weigerde aan de Kamer over te leggen.

Van de behandeling van deze toch wel uitermate belangrijke zaak, die in de geschiedenis van het Koninkrijk haar weerga niet heeft, vallen enkele punten op; zij betreffen zoowel wat niet besproken werd als wat wel besproken werd en bovendien de wijze van behandelen.

De wijze van behandelen wordt door velen in het land gezien als pijnlijk en niet in overeenstemming met de bedoeling van wet en grondwet en met den hoogen ernst van het onderwerp.

De Commissie-Generaal vertegenwoordigt niet het Nederlandsche volk, maar slechts twee partijen. Het is minstens onwaarschijnlijk, dat de Kamerfracties juist der meerderheidspartijen op dit uitermate belangrijke punt „Indië” de gevoelens weergeven van de kiezers; de uitslagen van onderzoek naar de publieke opinie in dit opzicht spreken een taal, die niet misverstaan kan worden.

De politiek van den Luit. Gouverneur-Generaal, Commissie-Gen. en helaas ook minister, welke leidde tot deze behandeling, was een aaneenschakeling van z.g. volongen feiten en andere daden, die bij de tegenpartijen den indruk wekten volkomen in te gaan tegen vroegere beloften en tegen de bedoeling van grondwet en wet.

Zeër kras was de afwijking van de overeenkomst met de wet op de Commissie-Generaal. Zeër pijnlijk was de wijze van behandeling, die den Staten-Generaal is opgedrongen; deze zaak, die maanden lang slepende is gehouden, had plotseeling zoo'n haast, dat afdelingsonderzoek niet noodig werd geacht en behandeling in de Eerste Kamer niet eens zeker is.

De haast werd gemotiveerd door den druk der feiten in Indië, druk van de republiek, waarvan de erkenning toch in laatste instantie neerkomt op een bukken voor misdaad en druk van Engeland, dat in dit laatste jaar getoond heeft bewust te streven naar vernietiging van het Nederlandsche gezag in Nederlandsch-Indië.

Van dit alles toonde de behandeling geen duidelijken weerslag. Aan

den eenen kant verdoezelde de regering de harde feiten. Zij werd in dit streven gesteund en overtroffen door de leiding der Kath. Volkspartij; de motie-Romme was een dieptepunt. Aan den anderen kant bleven verschillende punten onbehandeld.

Er is jammer genoeg geen, zij het korte analyse gegeven van de noodlottige feiten, die zich in Indië hebben voorgedaan en van de grove fouten, die begaan zijn door regering en Luit. Gouverneur-Generaal en van den verwoestenden invloed dien de Engelschen bewust hebben uitgeoefend.

Ook is — dit is van oudsher nu

—De schoone lei—

„Ons geheele volk — zei de Heer Goedhart in de Tweede Kamer op 17 December — zal zich moeten realiseeren dat wij thans staan aan een nieuw begin. Dat begin moet van beide kanten te goeder trouw en met een schoone lei gemaakt worden.”

Geen vijf minuten te voren zei hij wat anders: „De geachte afgevaardigde, de Heer Vonk, is er indertijd als procureur-generaal in Indonesië aan gewend geraakt om lieden wier politieke inzichten hem niet aanstonden te arresteeren en in het gevang te werpen.”

Dit is een leugen en een belediging.

De Heer Goedhart zei bovendien eenige zinnen over den hongersnood op Madoera. Hij zei dat het juist is deze te stellen op rekening van de republiek, ofschoon de goedangs te Probolinggo vol met rijst lagen en de haven vol met prauwen. Hij insinueerde dat de verantwoordelijkheid voor den hongersnood op rekening van het Nederlandsch gezag kwam. De Minister heeft terecht deze schandelijke beschuldiging afgewezen.

De Heer Logemann, lid van de Partij v. d. Arbeid, heeft voor de radio verklaard dat hij zich wel eens schaamt Nederlander te zijn als hij ziet op welke wijze de strijd over het Indische vraagstuk wordt gevoerd.

eenmaal een typeerende eigenschap van het Nederlandsche Parlement — practisch geen uiting gegeven aan de stemming van de honderduizenden Nederlanders en anderen, die in Indië tegenover de republiek staan. De Verbonden Politieke Partijen hadden uit Batavia dringend gevraagd om vertegenwoordigers naar Nederland te zenden; er is over deze Partijen en ook over het Indo-Europeesch Verbond niet of nauwelijks gesproken.

Dat wil niet zeggen, dat de Nederlandsche oppositie van haar standpunt uit zich niet krachtig en voortreffelijk heeft gewoerd.

In eerste instantie was het vooral de heer Schouten, de woordvoerder van de Anti-Revolutionairen, die in een krachtige, indrukwekkende rede het onzuivere, gevaarlijke en zwakke van de Regeeringspolitiek aan de kaak stelde. De heer Vonk hield een betoog over de strafrechtelijke zijde; de heer Bruins Slot deed een juridischen en zeer sterken aanval op de overeenkomst; de heeren Meijerink en Tilanus wezen op de werkelijkheid.

De katholieke heer Ruijs de Beerenbrouck gaf een moedig en onafhankelijk pleidooi tegen de overeenkomst; ieder weet, dat deze afgevaardigde alleen moge staan in zijn fractie, maar in de partij zeer velen en in enkele deelen van het land zelfs een groote meerderheid der katholieke kiezers achter zich heeft

De minister antwoordde in een

betoog, dat op de hoofdpunten wel pijnlijk zwak was. De gedocumenteerde aanvallen van Bruins Slot, Tilanus en vooral van Schouten bleven practisch volkomen onbeantwoord; de verwijzing naar Victor Hugo, die in een van zijn romans een drager van het oude tegen een drager van het nieuwe stelde, was als surrogaat voor een staatsrechtelijk betoog toch wel zeer ver onder de maat. Want de minister weet zoo goed als zijn tegenstanders, die het in een motie-Schouten nog eens belichaamden, dat het hier niet een strijd is tusschen oud en nieuw, maar tusschen de twee verschillende mogelijkheden om het nieuwe te aanvaarden.

Linggadjadi doet dat met nationalist en met de misdaad en met prijsgeving van wie zoo dom waren in Nederlandsch gezag te gelooven. De anderen willen de toekomst, ook met nationalist, maar dan verbonden met de vrienden van Nederland en zonder erkenning van misdaad. Daar ligt het verschil.

Zou de minister dit zelf werkelijk niet voelen? Het uitspreken van zijn rede vond plaats met een zekere matheid.

De minister ging wel zeer uitvoerig in tegen den heer Vonk en kreeg daarbij de lachers aan de linkerzijde op zijn hand. Zou Zijne Excellentie werkelijk meenen, dat de artikelen in de strafwetboeken die waken tegen daden die het Rijk uiteenscheuren, niets te maken hebben met daden zooals die thans

geschied zijn? De vergelijking van de overeenkomst van Linggadjadi met de Unie van Utrecht is door den heer Tilanus in een voortreffelijke rede in tweeden termijn in flarden gescheurd. Waarlijk, zij klinkt als het krassen van een mes op een bord.

Zooals gezegd, was de motie-Romme een dieptepunt in de verarring en in het verdoezelen van feiten. Aan de eene zijde, zoo betoogde de voorsteller, staan de communisten en de anderen die niet anders doen dan bukken voor de feiten en hij bedoelt: bukken voor de misdaad. Aan de andere zijde, aldus de heer Romme, staan de Anti-Revolutionairen, die legitimist zijn in een onwettelijk star vasthouden aan de wet. De heer Romme beoogt dan een tusschenstandpunt in te nemen: het voor Nederlanders altijd zoo aantrekkelijke juiste midden

Het resultaat is dan deze motie, die het „werkelijke Linggadjadi” zou moeten weerspiegelen. Aan den eenen kant staat zij echter nog verder van die werkelijkheid af dan de overeenkomst van de Commissie-Generaal; de communisten lieten niet na dit in een paar harde, duidelijke speeches te constateeren. Aan den anderen kant beduidt het noemen van Grondwet en Koninklijke verklaring in de motie niet, dat die gehandhaafd zullen worden; zij zijn helaas slechts genoemd om 't afwijken te verhagen.

Inmiddels is de zaak voorlopig door de Tweede Kamer beslist. Bij den aanvang der discussies was onder de vele belangstellenden in een der volle loges Jhr. Tiarda van Starkenborgh met zijn echtgenoot onder de toeschouwers. Wat, zoo vroegen verschillende zich af, zal er in hen zijn omgegaan? Aan het einde van den „nacht voor Indië” — het liep tegen twee uur 's nachts — beëindigde minister Jonkman zijn rede. Het was toen zeker, dat de motie-Romme zou worden aangenomen. Wat, vragen wij ons af, moet er in dezen minister zijn omgegaan, die een jaar geleden uit de kampen kwam en op wien velen, die hem als burger van Ned.-Indië hebben gekend, een zekere hoop hadden gebouwd?

Geeft dit blad na lezing
door aan anderen

Voor „binnenlandsch gebruik”

Regeeringsverklaring en toelichting

Wat „verantwoordelijke republikeinsche kringen” ervan vinden

Wij lezen het navolgende in het weekoverzicht van de afdeling Voorlichting Overzeesche Gebiedsdeelen van den R.V.D.

„Verantwoordelijke republikeinsche kringen” te Batavia hebben naar men weet — volgens „Aneta” — de in de Tweede Kamer afgelegde Regeeringsverklaring en het memorandum van de Commissie-Generaal bestempeld als te zijn „voor binnenlandsch gebruik”, om welke reden men het niet juist achtte, daarop critiek te oefenen. In dit licht bezien moeten de volgende uitingen van republikeinsche zijde waarschijnlijk evenzeer beschouwd worden als te zijn bestemd „voor binnenlandsch gebruik”.

Op 14 December n.l. is de eerste verjaardag van het Buffelleger (Barisan Banteng), behorende tot de groep Soetomo, te Soerakarta herdacht met een groote receptie, waarop — volgens „Antara” — Soekarno, Soedirman, Sjahrir en andere ministers der republiek aanwezig zouden zijn.

Soekarno was er in elk geval, want volgens Radio-Djakarta heeft hij ter receptie het woord gevoerd, waarbij hij o.m. „een sterken persoonlijk band” tusschen hem en de Barisan onderstreepte. Vervolgens zeide hij, dat de Indonesische strijd een „struggle for life” is als mensch, volk, staat en vaderland en dat slechts machtsmiddelen naar het doel kunnen voeren. Dat is het geval geweest sinds de eerste komst der Hollanders in 1696. En toen is reeds gebleken, dat de zwakken ten onder gaan, weshalve Soekarno steeds een machtspolitiek heeft gevoerd en reeds voor 1926 een „Barisan Pelopor” heeft opgericht. Politiek zonder machtsvorming blijft zonder resultaten en allerminst heden ten dage, waar het volk tegenover een vijand staat, die het aanvalt.

Ook Soedirman heeft gesproken — en wel via Radio-Djakarta en hij drukte de hoop uit, dat de verichtingen van het Buffelleger zich zullen aanpassen bij de tijdsomstandigheden ten einde de revolutie snel tot een einde te brengen.

Vervolgens merkte hij op, dat de acceptatie van het ontwerp-accordeo slechts een adempauze zal beteekenen, aangezien de Nederlanders steeds druk zullen blijven uitoefenen. En hij ging als volgt voort: „Momenteel oefent het Nederlands leger een druk op de republiek uit om haar defensie te breken. De Nederlandsche legerleiding houdt zich aan de Koninklijke December-rede van 1942 en saboteert derhalve het ontwerp-accordeo en het bestand.

Dit blijkt duidelijk uit het volgende: Steeds hebben over de gehele frontlinie aanvallen plaats; de demarcatielijn is door de Neder-

landers in ons nadeel getrokken; soms vinden tijdens de besprekingen Nederlandsche aanvallen plaats en ten slotte is in Z.-Celebes de staat van oorlog afgekondigd”.

En de opperbevelhebber der T.R.I. besloot met de volgende opmerkingen: „Wij hebben deze geweldadigheden niet passief te ondergaan, doch moeten ze veel meer vergelden. Daarvoor moeten wij ons echter onder een leiding stellen, omdat onderlinge verdeeldheid funeste gevolgen heeft”.

Volgens „Antara” voerde Soedirman ook op 16 December het woord. En wel op een openbare vergadering van het Jeugdcongres op het centrale plein te Djokja, waarbij ook de minister van staat Kikana (lid van het Jeugdcongres) aanwezig was.

De quintessence van de gehouden redevoeringen was deze: Moge het ontwerp-accordeo niet de oorzaak worden van een scheuring in de Indonesische geleerden. Of het geaccepteerd dan wel verworpen wordt — bovenal dient de eenheid behouden te worden.

Nadat de verschillende sprekers ook gewaarschuwd hadden tegen de activiteit van de „mata-mata moesoeh” (spionnen van den vijand), gaf Wikana den raad, dat de „pemoeda's” zich overal dienen te voelen als degenen, die geroepen zijn om de nationale eenheid te bewaken.

„DE MAASBODE” OVER HET RESULTAAT

Naar aanleiding van de aanvaarding van Linggadjati in de Tweede Kamer schreef „De Maasbode” (R.K.) o.m.:

Wat Gani wil

Betalen voor bescherming door de Repoebliek!

worden bij de politiek van de nieuwe Republiek, zijn de U.S. Rubber Company en de Caltex Oil Company.

Tusschen het buitenlandsch kapitaal en de Indonesische Regeering moet een schikking worden getroffen, zeide Dr. Gani. In de eerste plaats moet Indonesië het buitenlandsche kapitaal erkennen en zijn recht om in Indonesië te investeren. In de tweede plaats moet de opbrengst van den bodem aan de bevolking ten goede komen.

Als uitvloeisel van het laatste moeten de bestaande oliecontracten met de Nederlandsch-Indische Regeering door nieuwe worden vervangen. Dit is een kwestie van sociale rechtvaardigheid, zoo verklaarde Dr. Gani.

Indonesië, zeide Dr. Gani, beschermt de kostbare buitenlandsche bezittingen op Sumatra en verwacht hiervoor van de buitenlandsche eigenaars betaling voor deze diensten.

De olievelden op Sumatra verkeerden nu in goeden staat, beter dan gedurende de Japansche bezetting.

Gani wenscht, dat de rijkdommen van Sumatra, die door eenige figuren geheel onafhankelijk konden worden geëxploiteerd, thans door een Indonesisch Bestuur moeten worden beheerd.

„Wij hebben nooit verheeld, dat wij in den geheelen gang van zaken met betrekking tot Indië niet bijzonder gesticht zijn. Het heeft geen zin, al de bezwaren nog eens op te halen.

Door allerongelukkigste omstandigheden; door een reeks van ernstige fouten, tot het laatste moment doorgezet, met name door het overhaaste werk van de C.-G., gevolgd door de nog meer overhaaste publicatie van Linggadjati, waren wij in zake Indië in een dwangpositie geraakt waaraan slechts met de grootste krachtsinspanning en de uiterste lenigheid te ontkomen zou zijn geweest.

Deze dwangpositie zal ook haar invloed hebben doen gelden op de katholieke fractie, al dient erkend, dat in het antwoord van minister Jonkman, haar een — nog al te onvaste en onzekere — hand werd geboden, om uit die positie te geraken.”

HITLER EN SOEKARNO

Men schrijft ons:

Toen Chamberlain in Godesberg met Hitler zijn accordeo gesloten had, toen juichte een groot deel van de wereld. Niet echter de verstandigen. Deze beseften, dat Hitler alle verdragen slechts als voddjes papier zou beschouwen en dat het onmogelijk is, tot een accordeo te komen met iemand, die steeds van kwaden wil heeft blijk gegeven. De gevolgen bleven niet uit. Een steeds grooter gebied moest zuchten onder de terreur, als een olievlek breidde het kwaad zich uit. L'histoire se répète. Vol trots stapt de Commissie-Generaal uit het vliegtuig en zwaait met het verdrag. Weer juicht een groot deel van het volk. Het denkt, dat de vrede bereikt is. Maar wederom zullen de verstandigen beseffen, dat 't onmogelijk is met iemand als Soekarno een verdrag te sluiten. Deze hater van alles wat Westersch is, deze dictator, die zich handhaaft met Japansche bajonetten, met terreur en volksmisleiding, die hecht geen enkele waarde aan een verdrag met de Hollanders. Het is voor hem slechts een overgangs-

Hogere Algemene Ontwikkeling

De cursus voor mannen en vrouwen met durf en doorzettingsvermogen.

Per maand f 6.—

104 lessen in: geschiedenis, kunstgeschiedenis, literatuur, sociologie, economie, godsdiensten, mythologie, muziekgeschiedenis, rechtskennis, wijsbegeerte, psychologie, rhetorica, staatsinrichting.

Een cursus van beschaving

VRAAGT PROSPECTUS! L.N. 11

W. de Zwijgerlaan 38

Den Haag

Telefoon 551516

Na 6 uur: tel. 181223

phase voor de verovering van geheel Nederlandsch-Indië met behulp van zijn terroristen. Idealen zijn mooi en verdragen sluiten op idealistische grondslag ook. Er was eens een zendeling, die ging over idealen praten met een panter, maar de panter begreep hem verkeerd en nu is de zendeling dood. Zelfstandigheid geven, onder de kroon, ja, maar niet aan iemand, die zal trachten alle Hollanders en alle ons welgezinde volkeren te verjagen. Niet aan iemand, die zich met terreur moet handhaven bij zijn eigen volk. Men handele t.o.v. Indië zooals de Verenigde Naties tegenover Franco. Het gaat daar niet tegen het Spaansche volk, integendeel, dat heeft ieders sympathie. Het gaat tegen den dictator en tegen de methoden waarmee deze zich handhaaft!

De overkomst naar Indië van gezinsleden Commissie-Generaal

In antwoord op daaromtrent gestelde vragen heeft minister Jonkman in de Tweede Kamer medegedeeld, dat met betrekking tot den overtocht der gezinsleden van de Commissie-Generaal naar Indië geen sprake was van bevoorrchtting, doch van de erkenning van een noodzaak.

De overkomst, geschiedde op 's lands kosten.

Legitimiteit van het Gezag

Prof. Logemann, die gaarne vreemde woorden bezigt in zijn betoogen brengt nog eens vaak de legitimiteit van het gezag ter sprake. In eenvoudig Hollandsch wordt daarmede bedoeld dat degenen over wie het gezag wordt uitgeoefend, dat ook moeten aanvaarden. De redeneering van Prof. Logemann is dan deze, dat in Indonesië „de bevolking” het Nederlandsch gezag niet meer wil aanvaarden. De juistheid van deze bewering kan hier in het midden blijven, ofschoon de Soendalanden een duidelijke taal spreken. Maar wat te denken van Madoera?

Een dagblad in Soerabaja deelt mede, dat talrijke vluchtelingen uit dat gebied spreken van een felle antipathie die overal op het eiland heerscht tegen de republiek.

Het zou de moeite waard zijn uit allerlei andere deelen van de republiek betrouwbare berichten te publiceeren. Dat zou een belangwekkende rubriek kunnen geven.

Voorlichting door „Indië in Nood”

Het Voorlichtingsbureau van de Stichting „Indië in Nood” geen uur te verliezen!” organiseert bijeenkomsten te:

ZUTPHEN: Maandag 6 Januari te 8 uur; spreker A. T. H. Winter.

Van Koloniale verhoudingen

Vrijheid en Rijpheid

„Niets is immoreeler, dan een beroep uit te oefenen, dat men niet verstaat”

Een vooraanstaand Nederlander in het buitenland doet ons de navolgende ontboezeming toekomen: Neen, ik erger me tegenwoordig toch niet meer aan wat bijvoorbeeld „De Groene” ten beste geeft over het Indische probleem.

Een der laatste nummers bracht boven aan de voorpagina een fraaie tekening: Van een groote klok houden vijf mannetjes den wijzer tegen. Zij voeren de namen: „Indië in Nood”, Partij v. d. Vrijheid, Trouw, Nationaal Jongeren Verbond, Liberale Pers.

Natuurlijk is de zin duidelijk. En zoo vanzelfsprekend. Wie, gelijk deze groepen, orde en gerechtigheid voorstaat, zelfdiscipline en nakoming van aanvaarde verplichtingen, is kortweg achterlijk reactionnair. En wie wanorde en tuchteloosheid er voor in de plaats wil zetten, vrijmoedigheid, vrijpostigheid, vrijgevochtenheid van alle discipline door wet of godsdienst, constitutie of moraal, hij is — even vanzelfsprekend — de vooruitstrevende, de vernieuwer, de pionier voor de schoonere toekomst!

Dit is alles oud-nieuws, het verdient geen denken en het geeft geen ergernis.

Rechts van de mooie plaat staat een beschouwinkje over het Verband tusschen Vrijheid en Rijpheid.

Dat verband is er. Rijpheid is natuurlijk voorwaarde voor Vrijheid. Alleen wie rijpheid bereikt heeft, heeft recht op vrijheid. Eerst toen wij volwassen waren, kregen wij van papa den huissleutel, met de vrijheid om 's avonds later thuis te komen. Deze Rijpheid kan eenigermate worden gestimuleerd door zelfontwikkeling, door oefening en zelfdwang onder vallen en opstaan. Maar toch: ze moet *groeien* en haar aanwezigheid *getoond* hebben. Het toestaan van den huissleutel aan dwingerige onvolwassenen zou niet een nuttig, maar een gevaarlijk middel zijn.

Maar hooren wij nu „De Groene”:

Grapje in het Parlement

In de Tweede Kamer heeft in den „nacht voor Indië” van 19 op 20 December, Prof. Romme een grapje gemaakt over lieden „die geen uur te verliezen hadden”. De linkerzijde lachte luid. De spreker glimlachte voldaan.

De gijzelaars in de kampen van het werkelijke Linggadjadi zoals de republiek dat toepast, lachen niet.

Het zou onbillijk zijn te verzwijgen, dat Prof. Romme ook een motie indiende, waarin gevraagd wordt om de vrijheid en veiligheid o.a. van geïnterneerden te verzekeren. Ofschoon de heer Goedhart zich afvroeg, of „het wel veel zin had” deze mensen die „voornamelijk Indo-Europeanen schijnen te zijn” naar het door Nederlandsche troepen bezet gebied te zenden, nam de Kamer de genoemde motie-Romme aan op 20 December 1946. De bevrijding door onze Engelsche bondgenooten, geschiedde of geschiedde niet in September 1945. Dat was 15 maanden vóór December 1946 en er zal nog wel eenige tijd verlopen, voor werkelijke vrijlating plaats heeft.

Vijftien maanden en één uur dat is inderdaad een groot verschil; wie zou dan om dat uur niet lachen?

„Vrijheid is een essentieele voorwaarde voor rijpheid”. In dezen bondigen vorm uitte Raden Abdoel Kadir Widjoatmodjo in zijn radio-toespraak van Woensdagavond een van de diepste gedachten; die men tot dusver heeft kunnen hooren formuleeren met betrekking tot Indonesië... Hij is adviseur van Dr. van Mook en...

Halt even! Dat zijn twee dingen, waar ik mijn pet voor afneem: diepzinnige gedachten en adviseur van Dr. van Mook! Moet je niet uitvlakken. En niet lachen ook!

... is adviseur van Dr. van Mook en het dient ons iets te zeggen als hij, niet dreigend maar waarschuwend, zooals een vriend waarschuwt, te kennen geeft hoe moeilijk het voor menschen zooals hij zou zijn met het Gouvernement te blijven samenwerken, als de overeenkomst van Linggadjadi in Nederland zou worden verworpen.

Neen, maar stel u dit even voor! Indien dat dus gebeurd zou zijn, dan zou het Gouvernement voor de diensten van dit uitzonderlijke bondige genie zoowaar een ander hebben moeten zoeken! Men mag er niet aan denken!

Bondig... De diepste gedachten geformuleerd...

Tezelfdertijd ongeveer hoorde ik in de radio Dr. Meijer Ranneft, oud-Bestuursambtenaar in Midden-Java, oud-Voorzitter van den Volksraad en Lid van den Raad van State.

Persoonlijk ken ik noch dezen, noch Abdoel Kadir. Maar uit wat ik van hem las en telkens weer over hem hoorde, bewonder ik Dr. Meijer Ranneft al sinds dertig jaar. En blijkbaar anderen ook: daarvoor staan zijn opvolgende promoties in zijn lange schitterende carrière borg. Want vroeger kon men in den Indischen dienst niet zoo maar zichzelf promoveeren zooals, naar beweerd wordt, bij gebrek aan keuze in Londen en aaf soortelijk gewicht, iemand zich kon opstuwten tot de Landvoogdij en zijn eigen Ministerschap tegelijkertijd.

Welnu, ik moet zeggen, ik vond in die radiorede van Dr. Meijer Ranneft toch ook wel op bondige wijze diepe gedachten geformuleerd over Indië. Maar wat mij opviel, nu ik ook zijn stem hoorde: er klonk daarin zekere bewogenheid mee, iets van het intiem-persoonlijke van een man dien men gevoelt te spreken voor een ernstige vaderlandsche zaak, welke zijn liefde heeft, in een overtuiging die bij hem gegroeid is uit dagelijkschen omgang gedurende een menschenleeftijd met de Inlandsche wereld. Niet als bijvoorbeeld van den planter in het verkeer alleen met zijn koelies of van den professor eenzijdig met zijn studenten, maar hier onder alle groepen en schakeringen der Inlandsche bevolking. Vanaf de eenvoudigsten als controleur, tot aan de allerhoogsten in zijn volgende bestuursrang, tot aan de politici en gekozen Vertegenwoordigers in den Volksraad, tot in den huidige tijd in hetgeen er over Indië en zijn problemen naar boven komt op den breeden stroom van de akten, voorstellen, overwegingen, uit Regeeringsbureaux en Persorganen. Terwijl hij, met zijn zoo veelzijdig verwerkte overtuiging toch weet te staan tegenover de somtijds totale Indië-ondeskundigheid die, juist daarom immers, de overgrootste meerderheid heeft, met de daaraan verbonden rechten...

Wel, dan is er een meeklinken van gevoel en een ondertoon van bewogenheid begrijpelijk. De spreker begon met de verklaring: „Ik spreek niet als Lid van den Raad van State, maar ondanks dat lidmaatschap.”

Dat alleen al, dat een dergelijk man in een dergelijk geval dit zeggen moet, het spreekt boekdeelen.

Maar hooren wij nu weer, hoe „De Groene” zulke bewogenheid, die soms — men is maar mensch — tot heftigheid en drift kan worden, uitlegt en uitbuit:

... Een stroom van pamfletten en oproepen bereikt ons, de meeste van den kant der tegenstanders van Linggadjadi. Wie zou niet getroffen worden, gewaarschuwd tevens, door den onzakelijken, onwaardigen, op instincten speculerenden toon, die ons zoo dikwijls uit die kretten der tegenstanders tegemoet klinkt.

Jawel, van speculeeren op instincten gesproken...

In de volle breedte ten slotte boven die mooie plaat en die verheerlijking van Abdoel Kadir staat met groote, dikke letters een citaat van een ander veel bewonderd man: Napoleon.

„Niets is immoreeler, dan een beroep uit te oefenen dat men niet verstaat.”

Precies, zoo is het!

Het beroep bijvoorbeeld van voorlichter der openbare meening in zake Indië, — waar men zelf nooit of slechts een blauwen Maandag geweest is. En dan toch op hoogen toon mag meehelpen, om Recht van Medezeggenschap voor de bevolking te verklungelen in ongecontroleerd recht van alleenzeggenschap er over van een handvol, nu reeds practisch incapabel gebleken studenten.

Gelijk „De Groene” het heeft mogen doen met de boven geciteerde grappigheden in het nummer van... 7 December 1946, juist den verjaardag van de toch zoo oprecht duidelijke verklaring van Hare Majesteit de Koningin.

O, ik geniet wel van die zelfonbewuste maar toch zoo kostelijke grappen in „De Groene”.

Het werkelijke Linggadjadi

De aspirant-controleur R. Westhof is tijdens de uitoefening van zijn taak door een gewapende bende overvallen en vermoord.

Volgens een Nederlandschen militairen woordvoerder is het republikeinsche radiostation te Buitenzorg door Nederlandsche troepen bezet wegens het verspreiden van berichten, welke in strijd zijn met den geest van het bestand.

Indonesische sluipschutters hebben een aantal Nederlandsche vliegtuigen, die op verkenningvlucht waren, beschoten. In den Zuid-oostelijken en Zuidelijken sector van Semarang vonden acties plaats van Indonesische artillerie. In den noordelijken en westelijken sector werden infiltrerende benden verdreven.

In den zuidelijken en noordelijken sector van Soerabaja werd het vuur geopend op een Nederlandsche patrouille. Op een Nederlandsche wacht in den westelijken sector van deze stad werden schoten gelost.

In verschillende plaatsen in Bali werden twee Indonesische terroristen gedood en vijf gearresteerd.

In verband met het schieten op politie en legerpersoneel te Balikpapan werden drie Indonesiërs gearresteerd. Nabij Makassar vond een botsing plaats tusschen Nederlandsche troepen en een groote bende Indonesische terroristen, welke laatste zware verliezen leden.

De Kamer en het werkelijke Linggadjadi

1. De werkelijkheid der republiek is, naast natuurlijk stukken betrekkelijk gewoon leven: terreur, schieten sediti wapenstilstand, hongersnood op Madoera, vasthouden van gijzelaars, chaos op Sumatra, enz.

2. Deze werkelijkheid negeerend, sluit de Commissie-Generaal te Linggadjadi een overeenkomst waarbij weliswaar het Nederlandsch gezag uit Indië wordt weggenomen, maar die verder druipt van mooie woorden.

3. Deze overeenkomst voorbijgaand, belooft minister Jonkman dat hij haar op een voor Nederland voordeelige wijze zal lezen. Zulks ofschoon hij weet, dat de „sovereine” „partner” haar anders lezen zal.

4. Dan komt prof. Romme en verklaart, dat alles wat anders luidt dan deze laatste beloften der Regeering, slechts „fantoom” is. De Kamer (de juichende communisten inclusief) stemt vóór „het werkelijke Linggadjadi”.

5. Minister Jonkman wordt gefeliciteerd met zijn succes.

Maar zoo-zoo

„Het Vrije Volk” vindt het maar zoo-zoo, dat bij het comité „Handhaving Rijkseenheid” ook Mr. P. J. Oud voorkomt. Na enkele namen uit het comité te hebben genoemd, schrijft het blad:

Wij treffen er ook tot onze pijnlijke verbazing Mr. Oud aan, bestuurslid van de Partij van den Arbeid.

„Het is bekend, dat Mr. Oud een eigen standpunt inneemt, dat niet samenvalt met de opvattingen van de Partijleiding en de Kamerfractie. Hij heeft daarvan onlangs getuigd in een artikel in ons blad. Het is zijn goed recht, dat niemand hem zal betwisten. De gelegenheid om van zijn opvatting te getuigen, wordt hem in de Partij van de Arbeid niet onthouden. In het partijorgaan heeft hij onverkort zijn standpunt kunnen verdedigen. Dit is in overeenstemming met het democratische karakter van de Partij. Maar dat een vooraanstaand politicus, lid van het Partijbestuur, het gezelschap zoekt van hen, die de felste bestrijders zijn van zijn Partij en die zich tot doel stellen van het door hen gestichte comité een centraal orgaan te maken van „alle acties, welke in het land gevoerd worden tegen het aanvaarden van het ontwerp-accord van Linggadjadi, dat is voor ons volstrekt onbegrijpelijk”.

Nederlandsche troepen hebben, geholpen door de plaatselijke bevolking, een gebied ten noorden van Soenggoeminassa (Z.-Celebes) gezuiverd. Hierbij werden zes terroristen gedood en twaalf gearresteerd.

Een Nederlandsche patrouille is in de omgeving van Padang binnen Nederl. gebied aangevallen en met automatische wapens beschoten. De aanval werd afgeslagen, twee Nederlanders werden gewond.

Bij zuiveringsacties door Nederl. troepen in de omgeving van Oedjoengbroeng zijn deze gestuit op een groep van 50 man, in khaki-uniformen gekleed. Bij het vuurgevecht, dat ontstond, werden zes leden van deze bende gedood. Te voren waren reeds twee Indonesische wachtposten gedood. Den zelfden dag ontmoette men tegenstand van een bende van 100 man.

In Telegramstijl

20 December.

De Indische Socialistische Partij heeft zich uitgesproken voor de erkenning van Linggadjati.

De Parlementaire commissie welke naar West-Indië zal worden afgevaardigd bestaat uit de Tweede Kamerleden Dr. S. E. Bierema (P.v.d.V.), H. Meijerink (A.R.), G. Wagenaar (C.P.N.), Prof. Logemann (P.v.d.A.) en uit de Eerste Kamerleden Mr. Kropman (K.V.P.) en Prof. de Zwaan (C.H.).

Een gecombineerde commissie, bestaande uit leden van de subcommissie ter bespoediging van de evacuatie van geïnterneerden, is begonnen met het instellen van een onderzoek naar den toestand van de interneeringskampen in het binnenland van Java.

De 18 leden tellende delegatie van Z. Celebes te Den Pasar zal een nota van wijziging op de ontwerp-regeling voor de vorming van den staat de Groote Oost indienen. De belangrijkste wijzigingen zijn de naamsverandering van Groote Oost in Oost Indonesië en wijziging van den tekst van art. 2 betreffende de overdracht van bevoegdheden.

Alvorens de overeenkomst van Linggadjati zal worden ondertekend, moet vaststaan dat de Indonesiërs de geheele drie-eenheid onderschrijven, en dat zij zeker niet tekenen voor de 17 punten alleen. De toevoeging van Linggadjati's drievoudigheid achtte Minister Jonkman te verwezenlijken door een briefwisseling tusschen de Comm.-Gen. en de Indonesische delegatie, waarin zal worden vastgelegd, dat de drie publicatie-stadia van Linggadjati onverbrekkelijk samenhangen.

Op de conferentie van Den Pasar heeft de Balineesche afgevaardigde Soekawati een pleidooi gehouden voor blijvende samenwerking tusschen Nederland en Indië. De Indo-Europeesche gedelegeerde Claproth (Z. Celebes) verklaarde namens zijn groep, dat de Indo-Europeanen zich thans bij de Indonesiërs voegen en hiermee „afschieden nemen van het Nederlandsche Volk”.

Dr. van Mook is zeer verheugd over het resultaat t.a.v. Linggadjati en hij acht dit ook van be-

lang voor het verdere verloop van de conferentie te Den Pasar.

De verbonden politieke partijen in Indië hebben twee telegrammen verstuurd, bestemd voor de voorzitters van de beide Kamers der Staten-Generaal. Hierin wordt de regering verzocht om zich zoo snel mogelijk te vergewissen van de toestanden in de kampen en verder allen die naar Nederland willen komen, op korten termijn hier toe in staat te stellen.

Men voegt hieraan toe, dat het argument van vervoersmoeilijkheden niet opgaat, daar toen de nood drong, tienduizend personen in een week per vliegtuig uit Bandoeng zijn geëvacueerd.

Te Bandoeng is een Britsch-Indische handelsvereniging ingesteld om dienst te doen als intermediair tusschen haar leden en overheidsorganen. Zij zal zich niet met importzaken bezig houden.

De ontwerp-regeling tot vorming van den Staat de Groote Oost is thans verschenen. Zij omvat het grondgebied van het vroegere gewest van dien naam minus Nieuw Guinea. De commissaris der Kroon heeft tot taak raad en steun te verlenen bij de organisatie, de wetgeving en bestuursvoering.

Nadjomoeddin, lid van adviesraad van het Alg. Regeeringscommissariaat v. Borneo en de Groote Oost, zeide o.m. dat de federale regering de financiële verplichtingen der Ned. Ind. Regeering moet overnemen. Hij richtte een oproep tot het Ned. bedrijfsleven en het Ned. kapitaal om hun passieve houding los te laten en de kwaliteiten te toonen, welke eens Nederland hebben groot gemaakt. De Indonesiërs, aldus spr. houden beide handen uitgestrekt om de Nederlanders te ontvangen.

Het hoofdbestuur van de Pembangoenan Masjarakat Malokoe heeft zich met een request tot de Koningin gewend, waarin wordt medegedeeld, dat de vereniging voornemens is om gemeenschappelijke kolonisatie van Nederlanders (bijzonder Indische Nederlanders) in de Molukken en Nieuw Guinea te bevorderen.

Met de regels van het spel gebroken

Men zegt, dat Soekarno niet mag worden vergeleken met Mussert, en verschillende linksche bladen wijzen er met een zekere voldoening op, dat Soekarno dan toch maar door het dankbare Javaansche volk als leider wordt erkend, ondanks hetgeen hij heeft gedaan. Men zegt dan, dat elk volk voor zichzelf moet weten welke leiders het kiest. Daargelaten, dat deze redeneering op dezelfde wijze van toepassing is op het Duitsland van Hitler, verdient een merkwaardig punt van verschil de aandacht. Het is dit: 't kenmerkende van Nederlandsch-Indië was, dat daar een geheele gemeenschap, zoowel van Nederlanders als Indonesiërs, zich thuis voelde. Men voelde het land als het eigen Vaderland.

Juist daarom echter voelde men daar Soekarno als den verrader, als dengeen die Japansche hulp inriep en twee miljoen van zijn eigen landgenooten offerde om zelf aan de macht te komen.

Voor Nederlanders, die Indië als een vreemd land beschouwen, kan er misschien iets liggen in de bovenstaande redeneering; voor allen, Nederlanders en Indonesiërs, die zich met Indië verbonden voelen, is echter juist daarom de figuur van Soekarno zoo geheel anders.

Dat men zich ten slotte moet bukken voor hetzij de bedreiging met terreur, of de bedreiging van gijzelaars, of den druk van Engeland, kan begrijpelijk zijn. Dat is dan betreutenswaardig.

Maar dat men daarbij juicht, of dat men de capitulatie door stukken als de redevoering van Minister Jonkman en de toelichting van de Commissie-Generaal tracht voor te stellen als iets goeds, is eenvoudig weerzinwekkend. Daar is geen ander woord voor. Het is een juichen, terwijl men de zekerheid heeft, dat duizenden trouwe vrienden daarbij ondergaan.

*

Naast het drama, dat zich in Indië afspeelt, ontwikkelt zich een ander. Het is, dat de machthebbers in Nederland — de Commissie-Generaal in de eerste plaats, ge-

dreven als zij is door de figuur van Van Mook, maar ook de regering, die verantwoordelijk is — telkens komen tot een breken met de regels van het spel. De wijze, waarop de Commissie-Generaal haar opdracht uitvoerde en een overeenkomst sloot in volstrekten strijd met de wet van haar instelling, is één voorbeeld; een voorbeeld, dat pijnlijk geaccentueerd wordt door het feit, dat de regering ten slotte achter de Commissie-Generaal is gaan staan.

Niemand kan ontkennen, dat wat de regering thans brengt, iets volkomen anders is dan werd voorgesteld bij de bespreking over de Commissie-Generaal. Hier is onoprechtheid, er is geen ander woord voor.

Een tweede voorbeeld is het feit, dat de schriftelijke behandeling voor deze kwestie in de Tweede Kamer werd geweigerd. Elke wet, zelfs de meest onbelangrijke, gaat eerst naar de afdelingen, met de uitdrukkelijke bedoeling, dat daar, door de schriftelijke behandeling,

een grondig ingaan wordt gewaarborgd. Voor deze zaak, die het voortbestaan van het Koninkrijk en de positie van de Kroon raakt, wordt het niet noodig geacht. Dit is eenvoudig ongehoord.

De motiveering wordt dan gegeven, doordat men zegt, dat deze zaak geen uitstel kan velen. De pijnlijke zwakte van dit argument is tastbaar. De onderhandelingen duren al een jaar.

De wapenstilstand is op zichzelf een mislukking. Het feit echter, dat hij gesloten is, ontnemt de regering het argument, dat de militaire situatie zou dwingen tot een behandeling van zaken in de Nederlandsche Staten-Generaal, die in flagranten strijd is met de eerste eischen van het Nederlandsche staatsrecht.

NAAIMACHINES

TE KOOP, vanaf 50 gulden: enkele hand- en trapmachines.
Den Haag - Obrechtstraat 190

Publicaties, welke U Indië doen kennen en op juiste wijze het Indische probleem belichten.

Brochures:

Nederlandsch-Indië, door Dr. A. L. J. Sunier	f 0,25
Japansche intrigues, door Mr. Mas Slamet	f 0,25
Feiten en Standpunten der z.g. Republiek, der Ned. Regeering, der z.g. rechtsche oppositie	f 0,25
Dit vroeg Indië (rapport-Visman)	f 0,25
Wat iedereen weten moet omtrent de groot-Aziatische gemeenschappelijke welvaartssfeer, door D. W. N. de Boer	f 0,30
Het drama van Indië, door R. M. Notosetjarso	f 0,25
Rechtvaardigheid voor Indië, door Dr. J. W. Meijer Ranneft	f 0,50
De 1000 van Amahel, door Kapt. Korteweg	f 0,65
(Deze publicatie werd in het Engelsch vertaald en als bewijsstuk bij de berechting van Japansche oorlogsmisdadigers te Singapore gebruikt.)	
De kolonisatie van Nw.-Guinea, door Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn	f 0,25

Vlugschrift in courantendruk:

„Redt hen . . . zij vergaan”. 4 pag. f 0,05

Serie van 10 deeltjes Tropisch Nederland in zakformaat:

Rubber, door Ir. W. Spoon	f 5.—
De Java Suikerindustrie, door W. Galjaar	
De Tabakscultuur in Ned. Indië, door D. J. Sanders	
Cocos, en Oliepalmcultuur, door Dr. J. Th. de Haan	
De Thee, door Dr. J. G. Ossewaarde	
Koffiecultuur in Ned. Indië, door Dr. C. J. J. van Hall	f 10
De vezelstoffen van Ned. Indië, door K. van der Veer	
Kina, door Dr. Ch. W. F. Winckel	
Specerijen, door Ir. W. L. Utermark	
Indische voedingsgewassen, door K. van der Veer	

Kaart van Nederlandsch-Indië, waarop door teekening de bodemproducten zijn aangegeven. formaat 29 x 47 cm f 0,10

Te bestellen, liefst per postwissel of giro (nummer 6866), bij de Stichting „Indië in Nood Geen uur te verliezen!”

Andries Bickerweg 5 's-Gravenhage Telefoon 330295

Deze Stichting, welke gaarne uw adhaesiebetuiging en uw steun ontvangt, kan U verder inlichten hoe de toestanden in Indië zich werkelijk toedragen.

DE DREIGING:

Millioenen prijsgegeven aan terreur en verschrikking.

En gij? Wat deelt, wat doet gij om dit gevaar nog te bezweren? Gij wilt toch zeker, dat ieder in den lande op de juiste wijze omtrent den toestand in Indië, het dreigend gevaar voor Indië zelf en voor het Koninkrijk wordt voorgelicht.

Het Laatste Nieuws uit Indië brengt tweemaal per week diepgaande beschouwingen en overtuigende gegevens omtrent het Indisch probleem.

Wilt gij èn voor Indië èn voor Nederland iets doen? - Dan:

Wint abonné's!

Zendt de administratie adressen voor proefnummers en, als het eenigszins kan, bezoekt dan na eenigen tijd (de administratie zal aan de opgegeven adressen driemaal een proefnummer zenden) deze adressen.

Schenkt uw kennis in Indië, of één onzer soldaten, waarvan de administratie de adressen heeft, een abonnement. Het bewijs, dat niet iedereen in Nederland zwijgend toeziet hoe men bezig is het Koninkrijk vaneen te scheuren en daardoor aan hen verraad te plegen, zal hun een morele steun zijn.

Gij kunt ook als propaganda voor zending aan bepaalde adressen zoowel in Nederland als in Indië de administratie enkele abonnementen ter beschikking stellen.